

TÜRKİYE'DE HAYAT BOYU ÖĞRENME UYGULAMALARI VE ZORLUKLAR

*2014-2018 Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Stratejisi
ve Eylem Planı*

**Türkiye'de Hayat Boyu Öğrenmenin Geliştirilmesi:
HBÖ Stratejisinin Eyleme Dökülmesi**

Antalya, 12-13 Mart 2014

Prof. Dr. Oğuz Borat, İstanbul Ticaret Üniversitesi

Sunum Özeti

1. Türkiye' de Eğitim ve Öğretim Sistemi
2. Ortaöğretimi Terk ve İstihdam Durumu
3. Türkiye' de Değişim
4. Türkiye'de Yeterlilikler Sistemi ve Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi
5. TYÇ' nin Ana İlkeleri ve Bileşenleri
6. Yapılacak Çalışmalar

Türkiye' de Eğitim ve Öğretim Sistemi -1

1- Örgün Eğitim ve Öğretim

Kamu ve Özel Okullar, Açık Öğretim Okulları (MEB)

Kamu ve Vakıf Yükseköğretim Kurumları (YÖK)

2- Açık Öğretim (Örgün Öğretim Dışında Bulunanlar)

Açık Öğretim Okulları (MEB)

Açık Öğretim Fakültesi (YÖK)

Türkiye' de Eğitim ve Öğretim Sistemi -2

3- Yaygın Eğitim ve Öğretim

Kurslar (Yerel Yönetimler, Kamu ve Özel Kurum Eğitim Merkezleri; Sürekli ve Uzaktan Eğitim Merkezleri)

4- İşyeri Tabanlı Öğrenmeler

(Çıraklık, Staj, Co-op, Çalışan Öğrenci,...)

5- Serbest (informal) Öğrenme

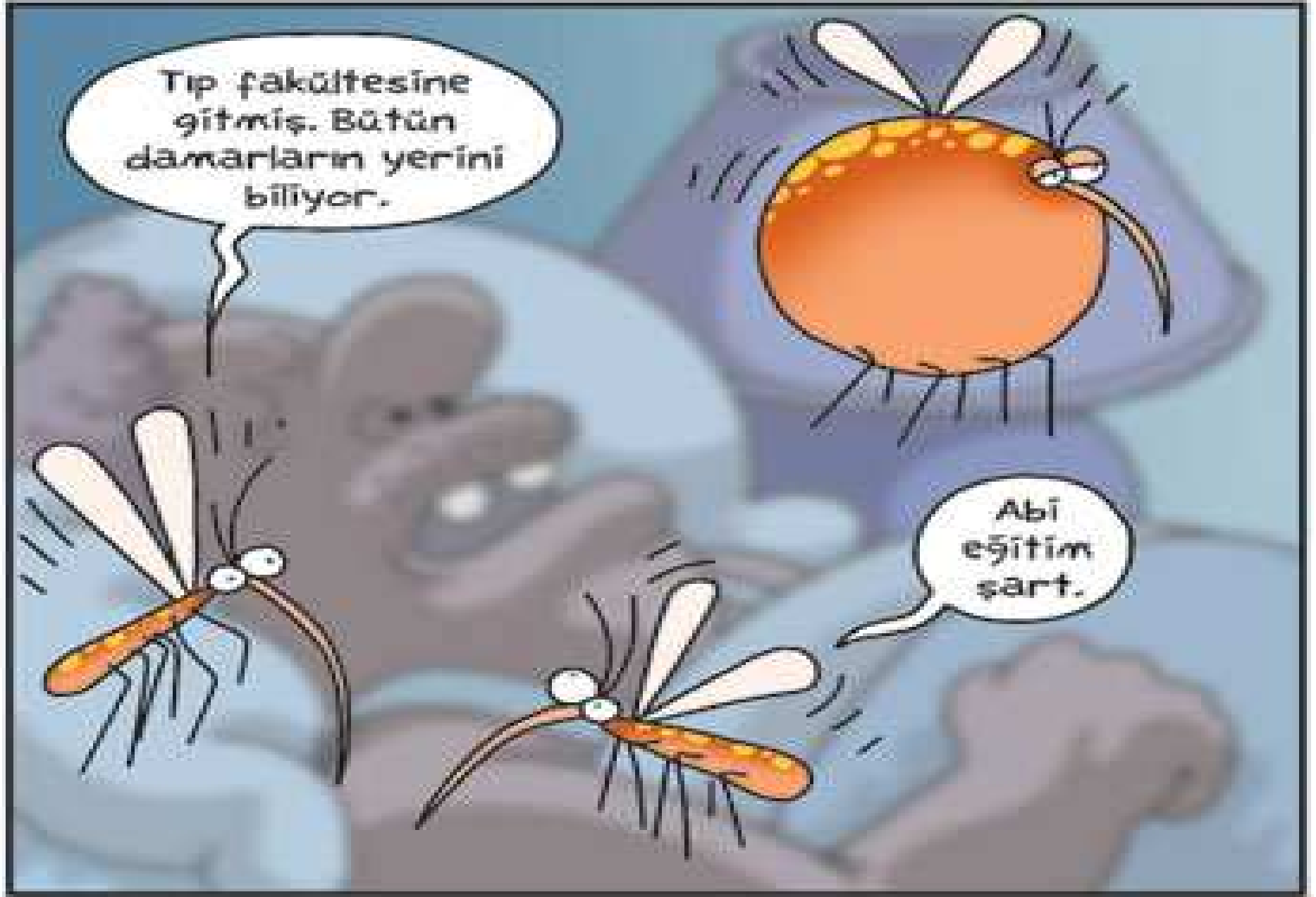
(Bireyin Programlanmamış öğrenmeleri)

Türkiye' de Eğitim ve Öğretim Sistemi -3

Yükseköğretime Yönelten Etkenler

1. Maaş veya ücret farklılığı
2. Toplumdaki statüsü (aile, çevre, medya etkileri)
3. Ortaöğretim müfredatının yükseköğretime girmek için hazırlanmış olması (başarısızlar terk ediyor)
4. Eğitimde bireyi değerlendirme sisteminin yetersizliği (portfolyo)
5. Üniversite giriş sistemi (fazla düşünme, hemen cevapla; dersanelerde hazırlan)
6. Teknolojik gelişmelerin yüksek bilgi ve becerileri öne çıkarması

Tıp fakültesine
gitmiş. Bütün
damarların yerini
biliyor.

Abi
eşitim
şart.

12/03/2014

Erdil Yaşaroğlu © www.komikaze.net

Ortaöğretimi terk yüzdeleri

Eğitim ve öğretimi erken terk eden, genellikle ortaokuldan başka okulu bitirmemiş (ISCED 0, 1, 2 veya 3c kısa), daha sonra ileri bir eğitim veya öğretime katılmamış 18 ile 24 yaş arasında bulunan bir kişidir. Bu bireylerin sayısı 18 ile 24 yaşları arasındaki toplam nüfusun yüzdesi olarak ifade edilir.

$$\text{Erken terk \%} = \text{18 ile 24 yaş arası} \left[\frac{\text{Ortaokuldan sonra terk edenler}}{\text{Toplam yaş nüfusu}} \right] 100$$

Ortaöğretimi terk yüzdeleri , Kaynak Eurostat (2020 AB hedefi < 10%)

Ülke	2006	2011	2012
Almanya	13.7	11.5	10.5
Birleşik Krallık	11.3	15.0	13.5
Finlandiya	9.7	9.8	8.9
Fransa	12.4	12.8	11.6
Türkiye	48.8	41.9	38.1
Yunanistan	15.5	13.1	10.1

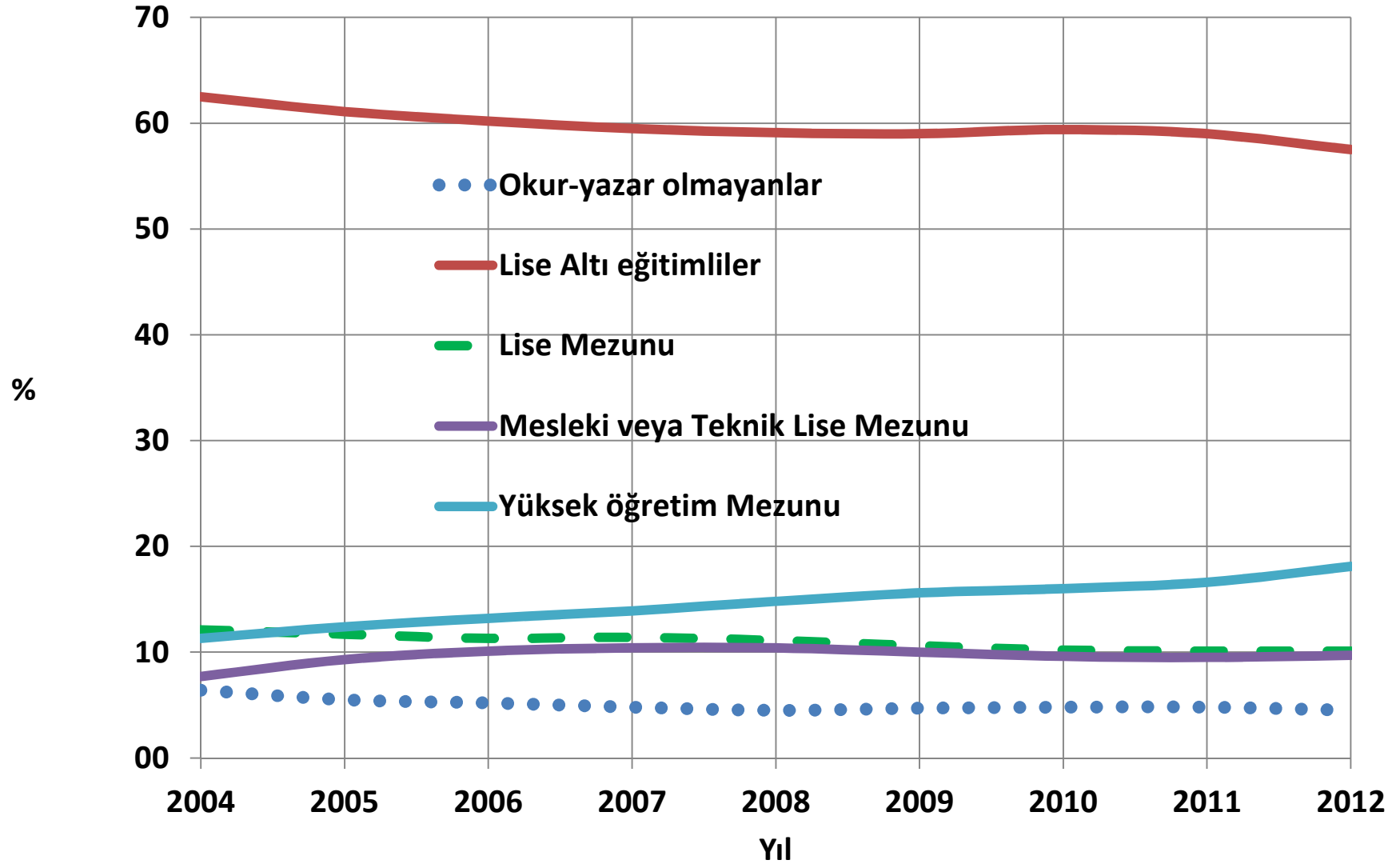

2004-2012 Yılları Arasında İstihdamın Eğitim Profili (%), Kaynak: TÜİK

Yıl	Okur-yazar olmayanlar	Lise Altı eğitilmişler	Lise Mezunu	Mesleki veya Teknik Lise Mezunu	Yüksek öğretim Mezunu
2004	6.4	62.5	12.1	7.7	11.3
2005	5.5	61.1	11.7	9.3	12.4
2006	5.2	60.2	11.3	10.1	13.2
2007	4.8	59.5	11.4	10.4	13.9
2008	4.5	59.1	11.1	10.4	14.8
2009	4.7	59	10.6	10	15.6
2010	4.8	59.4	10.2	9.6	16
2011	4.8	59	10.1	9.5	16.6
2012	4.5	57.5	10.1	9.7	18.1

2004-2012 Yılları Arasında İstihdamın Eğitim Profili (%), Kaynak: TÜİK

Türkiye' de Değişim -1

- Çok sayıda diplomalı işsiz var. Aynı zamanda çok sayıda açık işyeri ilanı mevcuttur.
- MEB ve YÖK diplomalarına sahip olanlar iş dünyasının beklentilerine cevap veremiyor
- 2006 tarihinde Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) kuruluyor.
- Türkiye'de Yeterlilik Sistemleri
  - MEB + YÖK + MYK (Sektörler) görülüyor.
  - Ulusal Meslek Standartları, Mesleki Yeterlilikler Sektörler tarafından hazırlanıyor.
  - Mesleki yeterliliklerin ölçme ve değerlendirilmesi sektörlere veriliyor.

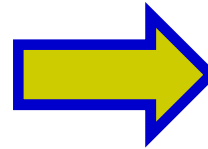
Türkiye’de Değişim -2

- YÖK Bologna Sürecine giriyor; öğrenme çıktıları tabanlı öğrenme, iş yükü ve kredi sistemi
- Erasmus değişim programı; AKTS (ECTS) uygulaması,
- MEB’ de değişim
  - Stratejik plan ve kararlara paydaş katılımı
  - TTK, HBÖ Genel Müdürlüğü, MTE Genel Müdürlüğü, ...
- Üniversite Giriş Sistemine Giriş Değişiyor, dolayısıyla Üniversite Giriş Sistemini Üstlenen Dershaneler kapanıyor

Hayat Boyu Öğrenme (HBÖ)

Bütün öğrenme çeşitleri
HBÖ kapsamındadır.

Türkiye’de Yeterlilikler Sistemi

- Türkiye’ de Yeterliliklerden 1. derecede sorumlular MEB, YÖK ve MYK: Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ)’ i üzerinde 2010’ dan beri çalıştı.
- “TYÇ ilk, orta ve yükseköğretim dâhil, mesleki, genel ve akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme ortamlarında kazanılan tüm yeterlilik esaslarını tanımlamaktadır.
- Yeterlilikleri tanımlamak, belirlenmiş ölçütlere göre sınıflandırmak ve karşılaştırmak için kullanılan, seviyelerden oluşan ilkeler ve kurallar bütünüdür.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ) -1

- TYÇ; katılımcı, yeniliklere açık, değişime öncülük eden, kapsayıcı ve
- AYÇ ile uyumlu olacak şekilde tasarlanmıştır.
- Eğitim ve öğretim sisteminin kalitesini artırması,
- İstihdam ve eğitim arasındaki ilişkiyi güçlendirmesi,
- Bireylerin eğitim ve öğretim ihtiyaçlarını HBÖ imkanları ile desteklemesi,
- İş piyasasının ihtiyaç duyduğu yeterliliklerin geliştirilmesini sağlaması hedeflenmiştir.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ) -2

TYÇ' nin Yasal Alt Yapısı

- 2007-2013 Dokuzuncu Kalkınma Planı,
- 2011 yılı Ulusal Gençlik İstihdam Eylem Planı,
- 2008 yılı Türkiye Ulusal Programı
- 2007 – 2013 Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi
- İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisinin Güçlendirilmesi Eylem Planı (İMEİGEP)
- 5544 Sayılı MYK Kanunu (Madde 23/A)

gibi birçok önemli politika belgesindeki öncelikler arasında yer almıştır.

HBÖ Kapsamında TYÇ Ana İlkeleri

- Yeterlilikler öğrenme kazanımı tabanlıdır.
- Yeterlilik türleri ve seviyeler arasında ilerleme ve geçiş.
- İş yükü, kredi, kredi transferi ve/veya biriktirme tanımlıdır
- Yeterliliklerin kalite güvencesi hazırlanır .
- Örgün, yaygın ve serbest öğrenme ortamlarında kazanılan yeterlilikler tanınır .
- Önceki öğrenmeler tanınır
- Anahtar yetkinlikler kazandırılır

TYÇ Yapısının Ana Bileşenleri

- 8 Seviyeli; bilgi, beceri ve yetkinlik tanımlayıcıları
- Yeterlilik Tür Belirleyicileri:

Eğilim: Akademik-Genel-Mesleki

Kategori: Ana-Birim-Destekleyici-Özel Amaçlı

Kredi Aralığı ve Program Süresi (iş yükü)

Öğrenme Kazanımları

Anahtar Yetkinlikler

Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri

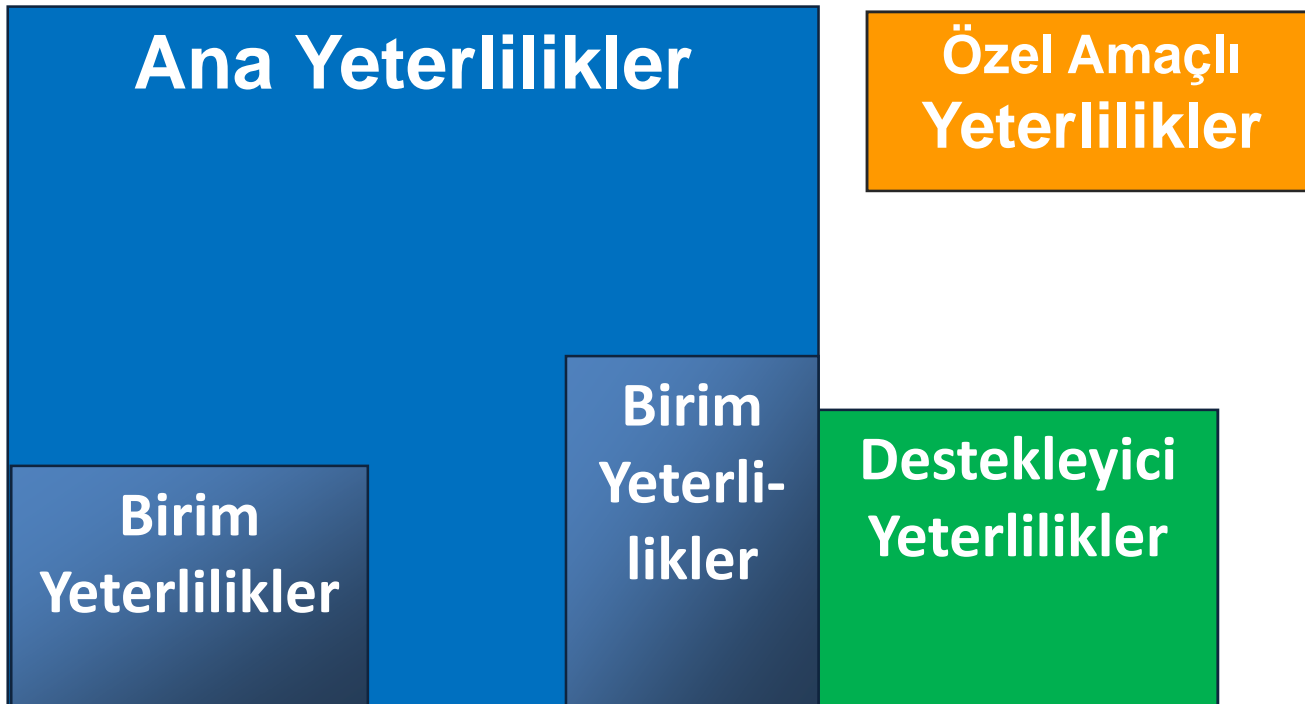
Kalite Güvencesi

Giriş Şartları

İlerleme, Kariyer ve İstihdam Olanakları

Yeterlilik Kategorileri Arasındaki İlişki

Anahtar Yetkinlikler

- 1- Anadilde İletişim,
- 2- Başka Dillerde İletişim,
- 3- Matematik, Temel Bilim ve Teknoloji Yetkinlikleri,
- 4- Dijital (Bilişim Teknolojileri) yetkinlik,
- 5- Öğrenmeyi Öğrenme,
- 6- Toplumsal ve Beşeri Yetkinlikler,
- 7- Girişkenlik ve Girişimcilik,
- 8- Kültürel Bilinç ve İfade Etme.

Yeterlilik Tür Belirleyicisi

Yeterlilik Türü Adı				
Veren Kuruluş				
Eğilimi	Genel:	Akademik	Mesleki:	
Seviyesi	TYÇ:	AYÇ:	ISCED (2013):	
Kategorisi	Ana:	Destekleyici:	Birim:	Özel Amaçlı:
Kredi Aralığı ve Programın Normal Süresi				
Tanımı				
Öğrenme Kazanımları				
Anahtar Yetkinlikler				
Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri				
Kalite Güvencesi				
Giriş Şartları				
İlerleme Olanakları				
Kariyer ve İstihdam Olanakları				

Yapılacak Çalışmalar -1

- Temel müfredat, anahtar yetkinlikler ve temel becerilerin iyileştirilmesi
- Yeterlilik seviyelere uygun anahtar yeterliliklerin kazanılması (enine anahtar yetkinlikler)
- Öğrenme Fırsatlarının, özellikle Öğrenme Fırsatları Portalinin geliştirilmesi
- Öğrenme fırsatlarına erişimin iyileştirilmesi ve artırılması
- Esnek öğrenme yollarının teşvik edilmesi desteklenmesi; BİT, açık ve uzaktan öğrenmenin daha iyi kullanılması

Yapılacak Çalışmalar -2

- Yaygın ve serbest öğrenmenin geçerlilik sistemlerinin kurulması
- Kalite Güvencesi sisteminin geliştirilmesi
- İşgücü piyasası ihtiyaçlarının ve becerilerinin Ulusal Meslek Standartlarına ve Ulusal Yeterliliklere Yansıması
- İş dünyasının eğitim sistemi karar mekanizmasında yer alması
- İş dünyasının meslek standardı, yeterlilik, öğrenme çıktıları, staj, işyeri tabanlı öğrenme, beceri kazandırma faaliyetlerine insan gücü ve fiziksel alt yapı ile katılması,
- Bu faaliyetlere destek veren kuruluşlara özel teşvik ve destekler sağlanması.

Teşekkürler